

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De schemate arce. ca. xlvj.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Libri Exod.

Enit ergo moy:

vses: et narravit plebi iudicia dñi
Et dixit oēs vna voce. Oia q̄
locut⁹ est dñs faciem⁹ et audiem⁹. Qd̄ p̄po-
stere et inordinate dictū est: p̄signavit futuros
trāgressores: et in h̄ p̄bo mēdaces. Scripsit
q̄ moyses vniuersos f̄mōes dñi p̄ter decas
logū: et mane surgēs edificauit altare dñi:
et duodecim titulos. p̄ duodecim tribus isrl̄: for-
san duodecim altaria titulos dixit. Vel potius
vñū ex duodecim lapidibus: et in singl̄is sin-
gula noīa filiorū isrl̄ scripsit q̄si titulos tri-
butū duodecim. misitq̄ iuuenes. s. nadab et abihud. q̄ futuri erāt sacer-
dotes: et imolauerūt dño pacifica. xij. vitulos
Zulitq̄ moyses mediā p̄te sanguis. et misit
in crateres vasa. s. viminea cū ansis a cratin
qd̄ est cōtexere dicta. reliquū sanguinē fudit
sup altare. legitq̄ volumē federis. audite po-
pulo. Qui dixerūt. Oia q̄ locut⁹ est dñs facie-
m⁹. Ip̄e p̄o sumptū sanguinē respersit in po-
pulū et ait. Hic ē sanguis federis qd̄ pepigit
dñs vobiscum. q̄si diceret. Sic peribit vīta
el⁹: et sanguis ei⁹ fundet q̄ violabit fedus h̄.
Id est pactū inter vos et dñm. Sane hoc si-
gnū ad p̄firmationē federis hui⁹ habuerūt
a gentilib⁹: q̄ porcā federis fede laniantes sic
p̄firmabant fede laniantū federis violatorē.
Tñ et aliud signū federis terribilius habue-
rūt iudei ex se. s. effusionē aq̄: qd̄ fecit Josue
et samuel: q̄ sicut aqua tota fundit: ita q̄ nil
remanet in vase. qd̄ nō aliū liquores. et etiam
īpa perit fusa ī terrā. sic pensit⁹ cum stirpe sua
p̄ter q̄ solueret fedus.

De p̄mo ascensu moysi in montem.

Capit. XLIII.

De facto ascen-

bdit moyses et aaron. nadab. et abihud.
et ceteri senioribus israel secundum p̄cep-
tū dñi vsq̄ ad terminos montis. et viderunt
dñm. Et sub pedibus ei⁹ q̄si op⁹ sapphyrinū. et
quasi celū cū serenū est. Tamē nec sup eos q̄
erant in castris misit manū suā. id est nō ab-
cōdit se ab eis. sed vidētes maiestatem dñi. et
nō sp̄m leti epulabāt. Et vocauit dñs moysē
daturus ei tabulas lapideas inscriptas deca-
logo. Et assumpto tantū ioseph trāstulit termi-

nos dicēs senioribus. Expectate hic. s. in castris
et vsq̄ ad terminos. Sicut questiois natū fue-
rit. referet illō ad aaron et hui⁹ Operuitq̄ nu-
bes montē. iteriq̄ dimisso ioseph in q̄dā pla-
nicie montis. solus ascendit moyses ad cali-
ginem. Septimo autē die vocauit eū dñs de
medio caliginis.

De tabernaculo faciendo.

Capit. XLV.

Ingressusq̄

moyses
medius
nebule fuit cū dño. xl. diebus. et xl.
noctibus. nec comedēs nec bibens.

Et ait dñs ad eū. Sume p̄mittas. id est p̄ci-
osa queq̄ a p̄lo isrl̄. sed ab eo tantū q̄ vltra
obtulerit auz. s. rargētū. et es hyacinthū et pur-
purā coccumq̄ bis tinctū. id est setā. hyacin-
thini purpurei. et coccei coloris. et byssū qd̄
est genus lini egyptij molle et candidū. p̄llos
quoq̄ capraz et pelles arietū rubricatas. q̄s
parthicas dicimus. quia parthi sic colorant
eas excogitauerūt et pelles hyacinthinas et li-
gna sethim. Est autē sethim nomē montis et re-
gionis et arboris que similis est albe spine in
folijs. et est leuissimū lignū et impuribile. et
cremabile. oleum q̄ ad luminaria. aromata
in vngueta. et tymiamata boni odoris et lap-
ides onichinos. sardonices et gēmas. et faciāt
mibi sanctuariū. vt habitem in medio eoz
ne sit eis labor recurrere ad montē hunc. In-
tra similitudinē tabernaculi qd̄ ostendā tibi
facies illud ita.

De schemate arce Capit. XLVI.

Arca de lignis

a sethim facies. q̄ hebraice dicitur berō
Et nota q̄ moyses h̄ ordie nar-
rat. p̄mo de his qui viderūt in tabernaculo. se-
cūdo d̄ tabernaculo tertio d̄ atrio Joseph⁹
p̄o ecōtra. Ille fm̄ ordinē cōpositiois. iste fm̄
ordinē collocatiois. Longitudo arce habe-
bat duos cubitos et semissem. latitudo cubi-
tum et semissem. altitudo similiter cubitū et di-
midij. Et intelligit cubitus humanus non
geometricus. Quod apparet in altari lateras
neli. infra qd̄ dicitur esse arca. Etā hic iosephus
vocat cubitū duos palmos. Et dicit arca non
habuisse pedes. et deaurata est intus et foris
auro mundissimo. Et facta est supra corona
aurea: ad modū scz labij quod in mensis et
scacarjs fieri solet. Per vtrūq̄ lat⁹ lōgitudi-

nis bini erat circuli aurei totum lignum penetrantes. et per eos vectes de lignis sethim deaurati miscebantur. quibus arca ferebatur. nec unquam extraherentur. In qua postposita est testificatio. id est tabule in quibus scriptum erat testamentum. Tamen queque ibi reposita testimonia dici possunt. Posita est ibi vna aurea plena manna in testificatione. quod panem dedisset eis de celo. Tabule in testificatione quod legem naturalem scriptam in cordibus suscitauerat in septo. Virga aaron in testimonium quod omnis potestas a domino deo est. Deuteronomium in testimonium pacti quod dixerat omnia quecumque dixerit nobis dominus faciemus. Ob hoc dicta est arca testamenti vel testimonij. Ob hoc etiam tabernaculum testimonij dictum est. et ideo etiam quod cause preforibus eius agebantur.

De ppositorio et cherubin, Ca. XLVII.

Sicrum est etiam

f sup arca ppositorio aureum. id est tabula aurea eiusdem longitudinis et latitudinis: cuius et arca ut arca tegere sufficeret. De spissitudine eius non legitur. Hoc idem dicebat oraculum: quod dominus de loco illo responsa dabat. Responsum autem diuini oraculum dicitur: quod orantibus datur. Dicebat etiam ppositorium: quod exinde loquens dominus ppebatur populo. vel quod die ppositiois dicebat gloriam domini semper ibi descendere. Ex utraque vero parte oraculi. id est in duobus angulis anterioribus positi sunt duo cherubin aurei et pductiles. non scilicet fusiles. sed tussioibus malleorum pducti. Sicut autem ut dicit Iosephus aialia volatilia: habentia figuram quam a nullo hominum est inspecta. Hec dixit moyses se in sede dei ppeisse figurata Cherubim? alterum respiciebat versis tamen vultibus in ppositorio: id est duobus quoque alis expansis et mutuo se tangentibus velabant oraculum. alas exposito extendebat.

De mensa et coronis, Cap. XLVIII.

Temque ait dominus

i min? Facies et mensa de lignis sethim habere duos cubitos longitudinis et in latitudine cubitum. et in altitudine cubitum et semissimam. spissitudine non faciet. et inaurab eam ex omni parte auro purissimo. Erat autem

ut dicit Iosephus hec mensa proxime velut delphica. s. apollinis. habens. lxxij. pedes qui dicuntur eius altitudo. erantque ex medietate partis inferioris rotundi quasi tibia et rotunditates. Pars superior opis quadranguli quasi femur erat. in singulis vero pedibus erat anulus aureus. sinusque erat in pede ubi anulus missus erat. in anulis vero vectes aurati quibus ferebatur mensa. Erat autem labium in ea per circuitum sicut in arca. et labio affixa erat aurea corona alta digitis quattuor. ita quod medietas eius super mensam eminebat. ne superposita caderent ex ea. Altera medietas inferius pendebat ad decorum. et erat corona hec interrasilis. id est interpolata celaturis et plano. Erant autem ut aiunt hebrei celature ille quasi imagines regum. et prophetice. tot ibi sunt imagines facie. quot futuri erant reges in hierusalem a dauid usque ad sedechiam. Tamen Iosephus videtur velle non fuisse in ea aliud labium nisi hanc coronam interasilem. id est reticulatam. Huius vero superposita erat alta corona minor ista. Sed quanta et quomodo superposita et an plana vel interasilis nescimus. tamen aureola vocatur hebrei dicunt et hanc prophetice ad dictam ad psignandam diuisiones regni in duo regna. Fuit enim regnum israel populo sius regno iuda. sed tamen minus dignum. et ideo aureola superposita erat. et tamen minor. Mensa hec ponebatur in tabernaculo ad aquilonem non longe ab aditu.

De panibus ppositiois, Cap. XLIX.

Et ponebantur

e ea duodecim panes azymi de simila mundi valde. et ponebantur alitersecus semel. et stabat singulis de duabus decimis ephi quasi Iosephus duos assarios vocat. Et singulis superponebatur patena aurea. et super patenam pugillus thuris. Iosephus dicit pbialas aureas super ephas et batus mensure sunt duorum. vel ergo mensurabantur ephi prouenientes de decimis bincyna. id est linc altera. Vel decimabat ephas illa que

Sicut artel ezechielis de interasili exurgebat per altitudinem possessum. sic artel interpretatur altare dei. vel leo vorax. quia altare holocaustorum omnia vorabat.

Possunt etiam dici ad terram iuxta arcam positi. v. cubitis alti. ut in templo salomonis actum est postea nisi quod ibi in dupli maioris erant.

sup per ea duodecim panes azymi de simila mundi valde. et ponebantur alitersecus semel. et stabat singulis de duabus decimis ephi quasi Iosephus duos assarios vocat. Et singulis superponebatur patena aurea. et super patenam pugillus thuris. Iosephus dicit pbialas aureas super ephas et batus mensure sunt duorum. vel ergo mensurabantur ephi prouenientes de decimis bincyna. id est linc altera. Vel decimabat ephas illa que